

Seat No. : _____

11C-104

May-2015

B.A., Sem.-II

CC-112 : Sanskrit

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) તમે પસંદ કરેલ વિકલ્પને સ્પષ્ટ દર્શાવો.

Instruction : Indicate clearly the option you attempt.

(2) જમણી તરફ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નનાં પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate full marks.

1. (A) રઘુવંશમ્-સર્ગ-૧ ના આધારે સૂર્યવંશી રાજાઓની વિશિષ્ટતા વર્ણવો. 7

Describe the characteristics of Suryavanshi Kings on the basis of રઘુવંશમ્-સર્ગ-૧.

અથવા/OR

રઘુવંશમ્ સર્ગ-1 નું રસદર્શન કરાવો.

Critically appreciate the રઘુવંશમ્-સર્ગ-૧.

(B) રાજા દિલીપનું પાત્રાલેખન કરો. 7

Character sketch of King Dilip.

અથવા/OR

મહાકાવ્યના લક્ષણો જણાવીને રઘુવંશમ્નું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

Give the characteristics of મહાકાવ્ય and evaluate રઘુવંશમ્ as a મહાકાવ્ય.

2. (A) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : 7

Fill in the blanks with choosing appropriate option of the following :

(i) પિતા પરિશ્રમમ્ _____ । (અકરોત્, અકુર્વન્)

(ii) મુનિવરઃ તપમ્ _____ । (અકુર્વ, અકરોત્)

(iii) રમેશઃ જિજ્ઞાસુઃ _____ । (અભવત્, અભવઃ)

- (iv) अर्जुनः वीरः _____ । (आसम्, आसीत्)
 (v) सः वर्गखण्डे _____ । (आसीत्, आस्त)
 (vi) त्वं मार्गे _____ । (आसीः, आसन्)
 (vii) राजा न्यायम् _____ । (अकरोत्, अकुर्व)

अथवा/OR

$\sqrt{\text{क्}}$ અને $\sqrt{\text{भू}}$ ના દ્વસ્તન ભૂતકાળના રૂપો જણાવો.

Give the past tense forms of the verb root of $\sqrt{\text{क्}}$ and $\sqrt{\text{भू}}$.

- (B) योगसूत्रના પ્રણેતા કોણ હતા ? તેમનો પરિચય આપો. 7

Who is योगसूत्रप्रणेता ? Give the introduction of him.

अथवा/OR

સાધનપાદ નું વિષયવસ્તુ જણાવો.

The subject matter of સાધનપાદ: ।

3. ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ જવાબ આપો. 16

Answer the following any **four** questions as per given introductions :

- (1) ગમે તે એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો.

Translate any **one** verse of the following :

- (i) वागार्थाविव संयुक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।
 जगतः पितरौ वन्दे पार्वती परमेश्वरौ ॥
 (ii) उपपन्नं ननु शिवं सप्तस्वङ्गेषु यस्य मे ।
 दैवीनां मानुषीणां च प्रतिहर्ता त्वमापदाम् ॥

- (2) ગમે તે એક પૂર્વાપર સંદર્ભ આપો.

Explain with reference to the context any **one** of the following :

- (i) यथापराधदण्डानां यथाकामार्चितार्थिनाम् ।
 (ii) हिमनिर्मुक्तयोर्योगे चित्राचन्द्रमसोरिव

- (3) સામાન્ય રીતે વાક્યમાં કેટલા પદો હોય છે ? કયા કયા ? ઉદાહરણ આપી જણાવો.

How many types of Padas (पद) are there in the sentences ? Which are they ?

Explain with examples.

(4) $\sqrt{\text{अस्}}$ नां ह्यस्तन भूतकाणना रूपो जज्ञावो.

Give the past tense forms of the verb root of $\sqrt{\text{अस्}}$.

(5) रघुवंशम् – शीर्षक (टूंकमां)

The tital – ‘रघुवंशम्’ (In Short)

(6) योगः शब्द समजावो.

Explain meaning of the word योगः.

(7) सुदक्षिणाना पात्र विशे टूंकमां जज्ञावो.

The character sketch of सुदक्षिणा । (In Short).

4. गभे ते छ प्रश्नोना टूंकमां जवाअ आपो.

12

Write the short answers any **six** of following :

(1) रघुवंशम् – सर्ग-१ मां कुल केटला श्लोक छे ?

How many verses in रघुवंशम् – सर्ग-१ ?

(2) रघुवंशम् सर्ग-१ ना आरंभमां कोनी स्तुति छे ?

Whose praise has been sung at the beginning of the रघुवंशम्-सर्ग-१ ?

(3) राजा द्विदीपनी पत्नीनुं नाम शुं छे ?

What is the name of King Dilip’s wife ?

(4) ह्यस्तन भूतकाणना रूपो क्यारे वपराय ?

When the forms of Past tense are used ?

(5) संस्कृत भाषामां केटला काण जोवा मणे छे ?

How many tenses are there in Sanskrit language ?

(6) प्राणायाम अेटले शुं ?

What is प्राणायाम ?

(7) समाधि अेटले शुं ?

What is समाधि ?

(8) वयम् पद अेकवचन छे के बहुवचन ?

वयम् पदः is Singular or plural ?

5. (A) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં જણાવો. ખરા માટે [√] અને ખોટા માટે [×] કરો. 7

Mark the following sentences true or false. Tick mark [√] for true and [×] for false.

- (1) રાજા દિલીપ પાંડવમાંનો એક હતો.
King Dilip was one of the Pandavas.
- (2) દિલીપ અને સુદક્ષિણા વનમાં જાય છે.
Dilip and Sudakshina are going to the forest.
- (3) યોગના આઠ અંગો છે.
There are eight stages of Yoga.
- (4) કાલિદાસની સૌપ્રથમ નાટ્યકૃતિ સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ છે.
Kalidasa's first play is 'સ્વપ્નવાસવદત્તમ્'.
- (5) રઘુવંશ સૂર્યમાંથી ઉદ્ભવેલો વંશ હતો.
રઘુવંશ was originated from સૂર્ય.
- (6) પતંજલિના પત્નીનું નામ લોલુપા હતું.
Patanjali's wife's name is Lolupa.
- (7) નીવાર શબ્દનો અર્થ મહેલ થાય છે.
The meaning of the word નીવાર is palace.

(B) જોડકા જોડો : 7

Match the columns :

A	B
(1) દિલીપ:	(a) વસિષ્ઠમુનિ:
(2) આશ્રમ:	(b) રાજા
(3) ભૂતકાલ (Past tense)	(c) યોગશાસ્ત્રપ્રણેતા
(4) યોગ:	(d) કવિકુલગુરુ:
(5) પતંજલિ	(e) અકરોત્
(6) રઘુવંશમ્	(f) સમાધિ:
(7) કાલિદાસ:	(g) મહાકાવ્ય